

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Ise-
met ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravišтво sprejema naročilno, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravišтво je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprete reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

64. številka.

Maribor, dne 2. junija 1924.

Letnik XVI.

Slovenskemu narodu!

Slovenski in hrvatski narod sta se s srbskim leta 1918 združila v novo državo v trdni veri, da najdeta tukaj po stoletnih težkih borbah v novi državni zvezi, zgrajeni na popolni enakopravnosti, vse pogoje za razvoj svoje narodne samobitnosti na vseh poljih svojega javnega življenja. Če smo se združili v eno državo, smo to storili v trdni zavesti, da bodo v tej državi tem varnejše zaščitene vse one dobrine, ki smo jih morali skozi dolga desetletja v ljutih političnih in gospodarskih bojih braniti proti svojim narodnim nasprotnikom, kateri so nas politično zaslužili, gospodarsko izkoriščali in hoteli pripraviti grob našemu narodnemu življenju. Že od začetka smo se zavedali, da more naš slovenski narod v veliki jugoslovanski državi živeti svoje lastno narodno življenje le tedaj, če uživa v okvirju države kar največjo državno-pravno samostojnost. To prepričanje je prišlo do vidnega izraza v ženevskem dogovoru meseca novembra 1918. leta in kasneje v dogovoru Narodnega veča z vlado nekdanje kraljevine Srbije. Temeljna misel vseh teh dogovorov je bila, da mora nova država očuvati narodno individualnost kakor srbskega tako tudi slovenskega in hrvatskega naroda. In kaj smo doživeli? Slovesne pogodbe in dogovore so sramotno po-teptali. Sedanji ministrski predsednik gospod Pašič je svojo velesrbsko zagrizenost javno dokumentiral na seji narodne skupščine z značilno izjavo, da že od vsega početka ni imel namena držati dano besedo in slovesen podpis.

Že v prvih letih svojega narodnega življenja v novi državi smo morali bridko občutiti, da hočejo — seveda s častnimi izjemami — nad nami gospodovati, nas izkoriščati in da imajo tudi prikrita namena, da nam vzamejo našo narodno individualnost. Ta težnja je dobila viden izraz v temeljnem državnem zakonu v takozvani vidovdanski ustavi, ki je v državo vpeljala kruti centralizem in ž njim nadoblast enega naroda nad dvema drugima. Vse avtonomne pravice, katere si je ljudstvo izbojevalo, so s tem kratkomalo uničene. Na sramoto je bila ta ustava sklenjena tudi z nekaterimi slovenskimi in hrvatskimi glasovi.

Ali je čudno, če Slovenci in Hrvati niso mogli in niso hoteli sprejeti jarma, ki so jim ga namenili? Pričakovali so narodno enakopravnost, prišli so pa pod varuštvo in hegemonijo absolutistične klike. Slovensko ljudsko stranko je od vsega početka vodila misel, da morejo samo široke avtonomije z zakonodajnimi parlamenti zavarovati politične, gospodarske in kulturne pravice Slovencev in Hrvatov. S tem programom je stopila SLS v volivni boj za ustavotvorno skupščino, ta program je z vso odločnostjo zagovarjala v parlamentarnih bojih za ustavo, ta njen program je sprejel slovenski narod v svoji celoti pri lanskih volitvah, ko je z velikansko volivno demonstracijo poveril SLS, da gre v tem znamenju v parlamentarno borbo in ne odneha v tem boju tako dolgo, dokler svojemu programu ne izvojuje popolne zmage.

Po enoletnem težkem in ostrem parlamentarnem boju stopa SLS zopet pred svoje volilce z mirno zavestjo, da je sprejeto nalogo v polni meri vršila. Tako je

po lanskih volitvah so se združile stranke, ki imajo slične poglede na notranjo ureditev države, v federalistični blok. S tem so ustvarile veliko parlamentarno silo, ki bi lahko, kakor hitro bi se začela v celoti v parlamentu uveljavljati, ustvarila čisto novo parlamentarno situacijo. Parlamentarno zastopstvo SLS je stopilo za program slovenskega ljudstva takoj na parlamentarna tla in je na parlamentarnem bojišču s sprtno in dosledno taktiko ustvarilo dve fronti, ki sta se morali ravno z ozirom na državno-pravni program SLS jasno opredeliti. Izjaviti sta se morali, ali hočeta še nadalje vzdrževati sedanje stanje hegemonije, izkoriščanja in korupcije ali pa hočeta pošten sporazum med Slovenci Hrvati in Srbi. In tako se je z aktivno delavnostjo zastopstva SLS osnoval opozicijski blok, sestavljen iz Slovencev, Hrvatov in dela srbskih poslancev. Parlamentarna borba SLS in z njo zvezanih opozicijskih strank je pripravila teren, da so tudi poslanci HRSS opustili večletno abstinenčno politiko, predložili svoja poslanska polnomočja in posegli aktivno v parlamentarno življenje. Ta parlamentarna skupina predstavlja sedaj veliko večino ljudstva, ima absolutno večino v narodni skupščini, hoče uvesti v državno upravo red in zakonitost, pobijati hoče na celi črti korupcijo. Predvsem so se pa stranke opozicijskega bloka programatično zavezale, da bodo notranje politične razmere v državi uredile na osnovi odkritosrčnega in iskrenega sporazuma med slovenskim, hrvatskim in srbskim narodom, ter da ne priznajo nobene državne ureditve, ki ne zajamčuje prava o samoodločbi ljudstva. Tako se je v parlamentu na eni strani ustvarila večina, ki zagovarja politiko sporazuma, poštenosti in zakonitosti, na drugi strani imamo pa vlado parlamentarne manjšine gospoda Pašiča, ki jo podpirata radikalna stranka in Pribičevićevi ljudje s slovenskimi demokratski vred. Te stranke zagovarjajo brezpogojno nadvlado političnega velesrbsstva, so proti sporazumni ureditvi države in proti izpremembi sedanjega za Slovence in Hrvate in tudi za državo samo skrajno pogubonosnega stanja. Dasi so manjšina, se hočejo za vsako ceno oddržati na vladi. S terorjem in nasiljem vplivajo na ljudske mase in po izjavi gospoda Pašiča, bodo uporabljali surovo silo, da se vzdrže na oblasti.

Naravno je, da je med blokom narodnega sporazuma in politične pravičnosti, ter med blokom korupcije in nasilja moralo priti na parlamentarnih tleh do najhujšega spopada. Vlada gospoda Pašiča je bila dvakrat prisiljena, odstopiti. V nobeni resnično parlamentarni državi se taka vlada ne bi mogla več povrniti na svoje mesto. V parlamentarno vladanih državah spoštujejo načelo večine, pri nas pa, ki smo tudi po besedilu ustave parlamentarna država, so demokratsko načelo večinskega zastopstva najbrutalnejše poteptali. Eno najbolj žalostnih in morda tudi najbolj usodepolnih poglavij v zgodovini naše države bo ostalo poglavje, kako so reševali zadnji dve krizi. Kje na svetu bi se mogli tako drzno igrati z ljudskimi zastopniki, kakor so se pri nas igrali z verifikacijo hrvatskih poslanskih mandatov? Kje na svetu bi se mogli ogabnejše igrati z ljud-

ske suvereniteto, ki jo predstavlja izvoljena večina poslancev, kakor so to storili pri nas zadnje dni? Najvišja je suverenost ljudstva in nihče nima pravice, ne da bi si nakopal največjo odgovornost pred zgodovino in narodom, da tepta to suverenost. Tudi to se je pri nas zgodilo! SLS in gotovo tudi še druge stranke opozicijskega bloka morajo vnaprej odklanjati vse dalekosežne posledice, ki bodo iz tega nasilja nujno sledile.

Če moramo način, kako sta se zadnji dve krizi reševali, ostreje obsojati, kako naj se le ožigosamo nasilje, ki ga je izvršila vlada gospoda Pašiča na seji narodne skupščine dne 27. maja t. l. Ta dan je stala proti Pašičevi vladi absolutna večina, ki jo je tvorila združena opozicija. Mesto, da bi se gospod Pašič uklonil parlamentarnemu načelu in odšel iz vlade, si je izposloval kraljevi ukaz in s kraljevim ukazom je zaprl večini narodne skupščine vrata do 20. oktobra. Pribijemo, da se je s tem činom izvršil atentat na suverenost ljudstva, ki po svoji večini v parlamentu, a ne po manjšini deli s kraljem vladarska prava in dolžnosti, da se je izvršil državni udar, ker se je proti izrecnemu besedilu sedanje ustave in proti parlamentarnim zakonom nasilno vpostavljal režim skupščinske manjšine nad večino.

V imenu suverenega ljudstva zahtevamo, da se ta revolucionarni čin parlamentarne manjšine niti za trenutek dalje ne vzdržuje s silo, da se takoj uzurpatorska vlada ukine in da se zopet vpostavi ustavnost in parlamentarizem!

Zastoj je trud onih, ki menijo, da se bodo mogli z izigravanjem ustavnih določil parlamentarne večine in parlamentarizma samega dalje časa vzdržati na vladi in zadrževati nujni razvoj političnih dogodkov v državi. Število braniteljev sporazuma in sporazumne ureditve države raste. Vrste proticentralistov in protikorupcijonistov se množe. V ustavotvorni skupščini so bili zastopniki SLS osamljeni, v trdnem boju proti vsem drugim parlamentarnim skupinam so morali sami vztrajno braniti avtonomistično misel in delati zanjo najživahnejšo propagando. Danes se morejo s ponosom ozirati na 4 letno dobo uspešnih parlamentarnih boj za pravico slovenstva in hrvatstva in z zadoščenjem lahko konstatirajo, da je danes v narodni skupščini 160 poslancev — torej absolutna večina — ki obsoja vsako nasilstvo nad Slovenci in Hrvati in priznava pravico samoodločbe tudi Slovincem in Hrvatom. Ali ni naša avtonomistična misel, za katero je SLS založila vse svoje sile, v naglem pohodu dobila največji razmah? Kje je sila, ki bi se mogla trajno ustavljati večini ljudstva? In kdo bi se drznil prezirati parlamentarno večino? Naj se pouče iz zgodovine, kako je ljudstvo obračunalo z nasilneži in korupcijonisti.

Velja vztrajati. Ljudstvo, ki vrže vse svoje organizirane sile v politične boje za velike narodne in socialne ideale, je še vsikdar zmagalo. Ne dvomimo niti za trenutek, da bo slovensko ljudstvo vztrajalo v svojem velikem boju enotno in neomajano. V široki zakonodajni avtonomiji je edina garancija boljše bodočnosti slovenskega naroda.

Beograd, dne 29. maja 1924.

Bedjanič Andrej
Bošnjak Anton
Brodar Janez
Falež Štefan
Gostinčar Jože
Dr. Holmjec Josip
Klekl Josip
Krajnc Davorin

D. Korošec Anton
Kremžar Franc
Kugovnik Jurij
Dr. Kulovec Franc
Nemanič Josip
Prčić Mirko
Pušenjak Vlado
Rajič Blažko

Stanovnik Ivan
Strein Ivan
Sušnik Anton
Sifter Geza
Skulj Karl
Vesenjak Ivan
Vrečko Jakob
Zebot Franc

Tragedija Črnegore.

Zagrebski »Obzor« je nedavno prinesel obširen članek iz Črnegore, ki razmere v tej deželi tako opisuje, da je gornji naslov popolnoma opravičen. Črnagora je prostovoljno šla v državno zvezo s Srbijo, kralj Nikola se je sam odpovedal prestolu, a v Beogradu so takoj od početka, ker so se nadali, da bo narod nezadovoljen, začeli črniti Črnogorce pred svetom kot malovredne in neznosne elemente, ki so že med vojno nastopali proti Srbiji ter jo celo izdali. V Beogradu so skovali laž, da se je črnogorska vojska sama razbežala in da je Črnogora vzrok strašnega srbskega umika preko Albanije, ker njena vojska ni bila na svojem mestu. V Beogradu pa sedita tedajni črnogorski vojni minister Bakič, sedaj radikal in podpredsednik narodne skupščine, in pa general Pešič kot vojni minister, ki je leta 1915 kot poveljnik srbskih čet razpogolal s črnogorsko vojsko ter ji odrejeval mesta. Nekdanji vojni minister Bakič je tedaj vzela generalu Vešoviču avtomobil ter je ob cesti Podgorica—Kolašin razlagal Črnogorcem, da je vojne konec in da je Rusija sklenila mir. Če je črnogorska vojska v katerikoli zvezi s srbskim begom preko Albanije, potem naj v Beogradu primejo svojega generala Pešiča in svojega sedanjega radikala Bakiča. Ta dva sta danes silno državotvorna, črnogorski narod je pa proglašen za »protidržavnega« in iz Črnegore je napravila beograjska vlada pravi pekel.

V Črnigori nekdanji ni bilo ropov, umorov in špijonov, danes se pa o javni varnosti sploh ne da govoriti. Črnogorci ne žalujejo za Nikolom, žalujejo in pritožujejo se pa nad tem, da je »bratska« oblast iz Beograda hujša od sovražne okupacijske oblasti. Narod se pritožuje, da so divne črnogorske ceste od nekdanj danes razdrapane kot v Macedoniji v dobi kraljeviča Marka. Pritožujejo se, da nekdanja najboljša javna varnost prihaja na stopnjo varnosti v Macedoniji ali pa če hočete one v periferiji Beograda, kjer maskirani razbojniki ropajo, po zaporih pa nemaskirani nedolžne ubijajo. Črnagora je danes spremenjena v veliko ječo s tisoči stražarjev in s tisoči jetnikov. Nekdanji so bili v Črnigori samo krivci zaprti, danes je pa po zaporih veliko več nedolžnih kot pa krivih. V Črnigori, kjer je bila nekdanj beseda svetejša in vrednejša od pobotnice, menice, pogodbe, je danes vse polno špijonov in jetniki se zaslišujejo z divjaškim mučenjem. Nekdanji v Črnigori ni bilo podkupljivega uradnika, danes se pa stari in pošteni najdejo še kvečjemu na kakem najnižjem mestu, vse drugo visoko na vzgor se pa kupuje in prodaja.

Od milijard, ki jih Beograd zoblje, še tisočaki ne odpadejo za Črnogoro. Krediti Narodne in Hipotekarne banke tja sploh ne najdejo poti in črnogorski narodni denar (perper) je čakal štiri leta na rešitev o svoji usodi in šele potem je bil zamenjan 5 za 1 dinar, ko je stal dinar najnižje. Pravih hajdukov oblast ne dobi v roke, pač pa tira s krivičnim postopanjem nedolžne in poštene v bedo in obup in zaslužni ljudje Črnegore so že padli kot smrtne žrtve neodgovornega žandarskega nasilja. Radi kakih 15 razbojnikov je zaprti in preganjano na sto in sto nedolžnih seljakov in vsa leta se že izvajajo metode soldateske v vojni dobi s talci in znašenjem nad sorodniki.

Od milijonske vrednosti vojnega plena še malo bo-deče žice ni ostalo v Črnigori. En del se je izvozil, drugo se je pa porazdelilo med one, ki so se prodali sedanjemu režimu. Enako je s premoženjem nekdanjega črnogorskega dvora. Kar se ni odpeljalo in razdelilo, to je zdaj pod upravo človeka, ki je bil že obsojen na robijo (teško ječo). Ker pridno agitira za radikale, je danes upravitelj in lahko dela kar hoče. Črnagora ni ničesar videla od vojnih odškodnin, če je pa kaj prišlo, so pa to prevzeli špekulanti, ki so poleg tudi uradniki in drugačni stebri sedanjega režima. V glavnih krajih Črnegore, kakor je Cetinje, se v petih letih ni popravila nobena šola, nobena cerkev, nobena bolnišnica itd., na kako novo potrebno ustanovitev pa sploh ni misliti. Črnagora dobiva mesto šol in bolnic — žandarje, mesto pluga — puško in kopito, mesto svobode — okove in žalitve.

Teško je razumeti, kaj v Beogradu sploh mislijo s Črnogoro. Ali hočejo njen rod iztrebiti in sami eksploatirati kamenje, ki bo nazadnje edino blago v Črnigori. Čudno, da ni nikogar v Beogradu, ki bi spoznal potrebo zautstaviti režim, ki uničuje Črnogoro s silo, ječo in lakoto. Črnagora zahteva pravico, režimu v Beogradu bi pa moral že sam razum velevati, da ni dobro in potrebno, če za Macedonijo, ki je ognjišče, postane Črnagora grobišče.

Politične beležke.

Pripravljanje terena za italijansko posojilo. Te dni je obiskal zunanjega ministra dr. Ninčića italijanski poslanik Bodrero. Povprašal je sicer nekaj glede sestanka Male antante, a glavni namen njegovega poseta je bil razgovor v zadevi italijanskega posojila. Uspehe tega razgovora ni mogoče doznati. Pa če bi bili današnji oblastniki tudi pri volji, sprejeti italijansko posojilo, bodo to vendar težko izvedli, ker so proti temu ne samo gospodarski, ampak tudi politični krogi. Smatra se, da bi to posojilo ogrčalo ne samo našo gospodarsko, marveč tudi našo politično samostojnost. Razumljivo je, da se Italija mnogo trudi glede posojila ravno sedaj, ko je še Pašič-Pribičevićeva vlada na krmilu, dobro vedoč, da bi se z nobeno drugo vlado ne dalo sklepati posojil pod takimi pogoji.

Afera z italijanskim posojilom. Beograjski dnevnik »Novosti«, ki je last zemljoradniškega poslanca in bivšega srbskega ministra Joce Jovanoviča, je, kakor smo tudi mi poročali, iznesel afero v zvezi z italijanskim posojilom, po kateri naj bi bili poleg Rade Pašiča še nekateri ministri od Italijanov podkupljeni v prilog tega posojila in zgradbe železnice. Trdilo se je tudi, da je v celo stvar deloma vpleten tudi finančni minister. Ta je glede svoje

osebe vse označil kot neresnično in je pisal tozadevno pismo tudi g. Jovanoviču. Ta mu je obljubil, da se bode glede njegove osebe vse popravilo, ko se bo zadeva na podlagi razkritja enkrat izčistila. Režimski listi bi sedaj radi celo stvar prikazali kot izmišljeno ter previdno molčijo o izjavi glavnega urednika »Novosti«, ki obstoja pri navedenem ter je pripravljen stopiti tudi pred sodnijo.

Grožnje Rade Pašiča. Rade Pašič je zagrozil listu »Novosti«, ki razkriva njegovo korupcijo glede italijanskega posojila, da bo dal razbiti tiskarno in da bo člane uredništva steriliziral. »Novosti« ponavljajo svoja očitanja ter izjavljajo, da se groženj ne bojijo. Ob tej priliki se zopet naglašja, da je finančni minister dr. Stojadinovič zelo sposoben, a da ne dela prav, ker dopuščja, da se korupcionist Rade Pašič vtika v posle finančnega ministristva.

Nove beograjske afere. Med radikalskimi poslanci, ki niso deležni te milosti, da bi postali ministri, vlada vedno večje nezadovoljstvo s svojimi srečnejšimi tovariši, ki z ministrskih mest molzejo državno blagajno. Ostro je nastopal poslanec Ranković proti znanemu Lazici Markoviču, zadnji čas pa se je ost naperila proti Kojiču, ki ni nič manjši korupcionist od Markoviča. Na seji radikalskega kluba dne 29. maja, katere se ni udeležil niti Pašič niti ministri, so se poslanci ohrabril ter kritizirali delovanje vlade. Poslanec Tadija Pantović se je spravljal nad ministra Kojiča ter mu očital celo kopo umazanih afer. Dolžil ga je, da je kot minister trgovine nepravilno prodajal svilo iz državnih tvornic, zatem da je direktorju društva »Ilirija« podaril 500 kg najboljšje svile iz novosadske tovarne kot vzorec, samo da ga je na ta način rešil izgube ob priliki nakupa svile potom licitacije. Kot sedanji minister šum in rud je prodal velike komplekse gozdov v Bosni in pri Valjevu. Direktorje tvornic svile v Novem Sadu in Pančevu je odpustil na lastno pest, ker so izjavili, da premog, katerega je on nabavil za omenjene tvornice, ne odgovarja pogojem, ker ne vsebuje niti polovice kalorij, kakor bi jih moral imeti, da bi bil uporaben. Kot železniški minister je izplačal nekemu srbsko-českemu društvu 6 milijonov dinarjev za popravo vagonov, dasi se bi isti dali popraviti v naših delavnicah petkrat cenejše. V podobnem slučaju je Kojič kot saobračajni minister prejel 20 milijonov dinarjev provizije. — Odkritje novih Kojičevih afer je napravilo v radikalnem klubu velik utis. Kojič se je skušal zagovarjati ter je izjavil, da je bilo njegovo delovanje zakonito, da Pantoviču noče odgovarjati, pač pa naj ljudstvo ob priliki volitev o njegovi nedelavnosti presodi, napada pa ni mogel zavrniti. Za Pantovičem je na isti seji napadal dr. Grgin ministra Simonoviča, dolžeč ga nepravilnosti in nezmožnosti v izvajanju agrarne reforme ter Pribičevića, trdeč, da je on zakrivil že mnogo nerednosti in afer od časa, ko je s Pašičem v koaliciji. Radikali so Pribičeviću zlasti zamerili, da skuša v Vojsdini vrniti na razna uradniška mesta svoje pristaše. — Tudi ostali poslanci so dali duška svoji ogrčenosti nad vladno koterijo ter so slednjič zahtevali, da naj tajnik kluba napiše vse njihove pritožbe ter jih predloži Pašiču. To je bila zadnja seja radikalskega kluba; po seji so se poslanci odpeljali na svoje domove.

Po svetu.

ZAKAJ JE BILA NEMCIJA PORAZENA?

Sestava nemškega parlamenta je po zadnjih volitvah doživela revolucijo. Med obrabi, ki govorijo o politiki pred vojne Nemčije, srečamo starega admirala Tirpitzja, ki je pripomogel k temu, da se je izbruh svetovne vojne vsaj pospešil, ako ne povzročil. Začetkom 20. stoletja opažamo namreč v angleški politiki težnjo, približati se Nemčiji. Stari Tirpitz pa je kakor v izzivanje pomnoževal številno silo nemške mornarice, da je tudi sicer hladne Angleže raztogotil. Ime Tirpitz v nemškem parlamentu pomeni samo na sebi program.

In tudi zloglasni Ludendorff sedi danes v nemškem Reichstagu ter se v sarkazmu ter zasmehu ozira po komunističnih poslancih. On je zastopnik najskrajnejše vojne struje v Nemčiji ter brezobzirnega podmorskega boja. Podmorniki so odpovedali. Če bi se bil boj s podmorniki opustil ali vsaj preložil in če bi se mirovno posredovanje Zedinjenih držav izjalovilo, bi Amerika ne mogla napovedati Nemčiji vojne in bi bil položaj Nemčije konec leta 1917 sijajen. In če bi Wilson kljub temu napovedal Nemčiji vojno, bi izostalo vsako agitacijsko sredstvo proti Nemčiji, ki teži za svetovno vlado in ki hoče s podmorniki prisiliti vse kulturne narode na kolena.

Ludendorff, ki je pravzaprav bil fiktivni poveljnik nemške armade, je moral zavoziti Nemčijo v propad. Mož je imel veliko napako, ki jo opažamo tudi pri Napoleonu: najneznatnejšim zadevam in največjim malenkostim je posvečal svojo pažnjo, vsled česar ni mogel dobiti pregleda. Tako je n. pr. ob slučajih velikega pomanjkanja premoga, ki je nastalo vsled pomanjkanja delavnih moči, ko bi bil moral skrbeti samo za armado, brzojavil oktobra leta 1917 vojnemu uradu, opozarjajoč na kuharice in služkinje, ki bi naj v stiski pomagale pri razkladanju železniških

vozov. V fanatičnem prizadevanju, združiti vse niti javnega življenja v svojih rokah, je deloval na to, da se vse gospodarsko in socialno življenje podredi — visokemu armadnemu vodstvu. Ni čudno, če se je v Nemčiji v državnih uradih, v državnem zboru, industriji, trgovini itd. govorilo o Ludendorffovi diktaturi.

Ludendorff je med vojno hotel uvesti v Nemčiji za može in ženske obveznosti dela, znižanje cen in plač, kontrolo nad dobičkom podjetnikov, agrarno reformo itd. Nekaterim mislim bi se tudi mi mogli danes pridružiti. Druga stvar pa je, če stoji tudi danes Ludendorff na tem svojem programu. Gotovo pa je, da bi v Nemčiji vstal popolnoma nov socialistično-državni ter gospodarski red. Ludendorff se ni hotel udati; imel je svojega največjega nasprotnika v nemških diplomatih, ki so s strahom gledali na iniciativnost tega moža, dokler ni v dolgotrajnem boju podleget diplomaciji. Viljem II. ga je odpustil po velikih nemških porazih na francoski fronti.

Nikjer se ne piše toliko o krivdi radi izbruha svetovne vojne kakor v Nemčiji. Manj se piše o vzrokih nemškega poraza. Gotovo je veliko resnice na tem, da je odpovedalo pri centralnih državah politično in vojaško vodstvo, da so se n. pr. istočasno zastopaj uničevale armade leta 1916 v južni Tiroški ter pred Verdunom, ko je bilo pričakovanje na obojesiranski uspeh iluzorno. Sledil je neuspeh na obeh frontah. Gotovo pa je tudi to, kar je pred nedavnim priznal odlični general v prejšnji avstrijski armadi, da je Nemčiji in Avstriji manjkalo vodilnih osebnosti, kakor je bil Clemenceau ali Lloyd George. Ludendorff sam ni zmogel ogromnega dela.

Dasi ga je Viljem odpustil tik pred sklepom premirja, je on danes v Nemčiji najudanejši pristaš Hohenzollerncev. Če beremo njegove memoarje, dobimo utis, da je ta udanost skoro blazna. Tudi njegovo ime pomeni program. Šele po njegovi smrti si bo lahko Francija precej oddahnila. Dotlej pa obstoja še vedno nevarnost, da ne prevzame ta silni pangerman v Nemčiji vloge diktatorja, kar je med vojno že bil.

Obsodba nemškega nacionalizma. Dunajska »Die Stund« vnovič s trpko ironijo označuje in oboja nemški nacionalizem ter politiko nemške desnice. Članek, ki nosi naslov »Die deutsche Kinderstube«, resno opozarja, da ima svet oči in da v teh očeh Nemčija ne bo nič pomenila, če se bode dalj voditi od fanatičnih nacionalistov. Če v Nemčiji porodirajo kot zmagovalci povzročitelji nemške katastrofe, je gotova stvar, da Nemčija v svetu ne bo našla pomoči za rešitev iz katastrofe. Nemčijo bi vendar lahko učila zgodovina, da so si tudi druge države le tedaj opomogle po porazih, če so povzročitelje porazov spodile. To je storila celo nekdanja Avstrija po Königrätzju; da Nemčija na to ne pride, meji že na otročjo blodnjo. Če bo šlo tako naprej, bo postal v Nemčiji vsak junak, če nosi leseno sabljo kot Ludendorff ali pa brado kot Tirpitz.

Grška republika. Po poročilu atenskih listov je grška republika priznana že od vseh držav razen Rumunije. Vsled tega nepriznanja so se odnošaji med obema državama še poslabšali, v kolikor je bilo to sploh še mogoče. Nekateri listi sedaj vprašujejo, kaj rumunski konzul sploh še dela v Atenah pred republikansko grško vlado, katere Rumunija edina na svetu noče priznati.

Velika eksplozija v Bukareštu. Dne 28. maja je nastal v glavnem skladišču municije v Bukareštu požar, ki je povzročil strahovito eksplozijo. Mesto, kjer so se dogajale eksplozije skoro celi dan, ker se je vnelo mnogo objektov, je oddaljeno komaj 1000 m od kraljeve palače. Palača je znatno poškodovana, zrušili so se stropi itd., da so jo morali izprazniti. Tudi v mestu je napravila katastrofa ogromno škodo. Skoro na vseh hišah so okna razbita, borzna palača, mnogo vojašnic in drugih poslopj je porušeni. Prebivalstvo je med eksplozijami v paničnem strahu zapuščalo mesto. Škoda je ogromna, tem bolj ker je zletela v zrak vsa municija, katero je pred kratkim nabavila Rumunija na Češkem, hoteč se pripraviti na eventualni spopad z Rusijo.

Besarabsko vprašanje. Iz Rumunije so se razširile vesti, da pripravlja rumunska vlada na jesen velike vojaške manevre v Besarabiji. To se splošno smatra kot izzivanje in celo ruski emigrantski listi, ki so sovražni sedanjemu ruskemu režimu, se popolnoma strinjajo s stališčem ruske vlade glede Besarabije. V splošnem je celokupni svetovni tisk mnenja, da igra Rumunija zelo nevarno igro in da bi se moralo ugoditi ruski zahtevi po plebiscitu v Besarabiji, ker se je na to že itak mislilo leta 1918, ko je Rumunija zasedla Besarabijo. Prizadevanja rumunske diplomacije, da dobi oporo v Parizu in v Londonu, so se popolnoma izjalovila. Še sedaj se po listih beleži anekdota iz rumunskega kraljevskega poseta v Parizu: Med Poincaréjem in rumunsko diplomacijo so se vodili razgovori o zvezi proti Rusiji. Na banketih so se pa govorile tudi običajne fraze o miroljubni politiki. Ob tej priliki je baje tudi rumunski kralj izjavil, da zasleduje Rumunija že skozi stoletja miroljubno politiko. To seveda ni mogoče, ker obstoja Rumunija šele od leta 1861, prej pa sta bili na njenem področju kneževini moldavska in vlaška, pred

Schicht

Pravo
Schicht-ovo milo z znamko „Jelen“

je bilo, je in bo vedno ostalo najboljšje! Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“.

tema pa turški pašaluk. V dokaz rumunske osamljenosti se v časopisju beleži tudi to, da je nenadoma zapustila Bukarešt japonska vojaška misija, ko je komaj tja prišla in se še nikjer ni službeno prijavila. Kar se tiče rumunskega pridobivanja Ogrske, Turčije in Bolgarije na svojo stran, meni dunajska »Die Stunde«, da bi Rusija lahko mnogo prej pridobila Turčijo in Ogrsko za sebe in proti Rumuniji.

Nova francoska vlada in francoski socialisti. Poslanec Longuet, vnuk Karla Marxa, je izjavil novinarjem, da bodo francoski socialisti novo francosko vlado sicer podpirali, a ne bodo v njej sodelovali. Podpora je odvisna od tega, če bo Herriot dosledno vodil miroljubno politiko ter delal za sporazum z drugimi narodi v Evropi. Vlada mora izdati tudi splošno amnestijo ter mora pravilno rešiti še razna vprašanja v državni administraciji. V pogledu zunanje politike je prvi socialistični pogoj ta, da se vzpostavijo normalni odnosi z Rusijo in Nemčijo in brez pridržka sprejmejo predlogi strokovnjakov glede reparacijskega vprašanja.

Atentat na kanclerja dr. Seipla.

Izvirno poročilo iz Dunaja, 1. 6. Danes pop. ob tretji uri je na južnem kolodvoru na Dunaju na kanclerja Seipla, ki je hotel baš odgovoriti, neki gledališki igralec trikrat ustrelil iz brovninga in ga težko ranil. Dr. Seipl je dobil dva strela skozi pljuča in eden strel ga je oplazil. Po drugem poročilu je atentator železniški delavec iz proge Wien—Pottendorf. — Dunaj, 2. junija. Napadalec na kanclerja Seipla se zove Jaworek. Na sebe je oddal po atentatu dva strela, a tudi on ni mrtev, ampak leži v policijskem ambulatoriju v agoniji. Dr. Seipl ima prestreljen del pljuč, en strel pa ga je težko ranil v glavo. Ob 5. uri zjutraj je bil Seipl pri zavesti, a kri bruha neprestano.

Onevne novice.

Krvavi dogodki v Trbovljah. Včeraj je nameravala trboveljska Orjuna proslaviti razvite svojega prapora. Na slavlje so se zbrali orjunaši iz vseh krajev Slovenije. Ravno ob istem času pa so priredili komunisti svoje zborovanje. Ko je Orjuna v sprevedu popolnoma mirno prikorakala z godbo na čelu pred delavski dom, je prišlo med obema skupinama do spopada, v katerem so pričele padati bombe in strelji. Orjuna je v boju, ki je trajal pol ure, zadobila težke izgube. Kolikor je dosedaj znano, ima 8 mrtvih in veliko število ranjenih. Med mrtvimi sta oblastni čelnik Slajpah in oblastni predsednik Znidaršič, težko ranjen pa je oblastni tajnik inž. Kranjec.

† Lorber Anton, posestnik v Jarenini, je po dolgi mučni bolezni v nedeljo zjutraj ob pol eni uri umrl. Pogreb bo v torek ob devetih. Njegov svak Gornik Alojz, posestnik v Studencih pri Mariboru, pa je umrl v soboto zvečer ob 10. uri.

Duhovniške spremembe. Iz Slov. Bistrice je prestavljen na prvo kaplansko mesto v Smarje pri Jelšah g. Fr. Strmšek, v Slov. Bistrico pride iz Ljubnega g. kaplan St. Stiper.

Policijdemokrati za svoje eksponente. Na seji ministrskega sveta so Pribičevićijanci predložili celo listo svojih eksponentov ter prosili zaveznike radikale, da bi soglašali z nameščenjem teh strankarskih ljudi na važna upravna mesta. Glede Slovenije so predlagali policijdemokrati pred vsem nove velike župane in sicer dr. Baltiča za Ljubljano, bivšega ptujskega okrajnega glavarja dr. Pirkmajerja pa za Maribor. V koliko bi bili radikali pripravljene ustreci tem željam, se doslej še ne da reči.

Redukcija pri okrajnem glavarstvu v Konjicah. Pri tukajšnjem okrajnem glavarstvu, ki je bilo z uradniki itak mačehumsko zasledeno, so reducirani kar tri pisarniške moči: en kancelist, en oficijant in ena gospodična. Mar bi bili reducirali kar cel urad! Nerazumljivo nam je, zakaj so se reducirali ravno uradniki našega okrajnega glavarstva. Mimogrede omenjeno, je bil reduciran tudi en invalid. Celokupno prebivalstvo tukajšnjega okraja ima pravico zahtevati, da je ta državni urad zasleden vsaj za silo s sposobnimi močmi, ko mora že itak plačevati visoke potnine vodnega, stavbenega in gozdarskega inženirja iz Celja, kakoršnega tukajšnje glavarstvo nima. Z vsem je ta urad ubogo opremljen in zdaj še ta redukcija-Merodajne činitelje prosimo takojšnje odpomoči!

V Brežicah se je dne 29. maja v gostilni Deržič-Klavžer vršil sijajno obiskani shod zaupnikov SLS. Udeležilo se ga je nad 100 mož in fantov. Bil je zbran cvet našega Posavja. Samostojni general Urek zgublja vsak dan teren. Nihče od poštenih ljudi ga več ne mara. Zboru je predsedoval g. Podvinski iz Pišec. Govorili so: dr. Hodžar ter poslanca Žebot in Kranjc. Zborovalci so z velikim navdušenjem izrekli dr. Korošcu in njegovim tovarišem neomajeno zaupanje. Protestirali smo energično proti metanju bolnikov iz bolnišnic. V nekaterih občinah v Posavju bodo za občinske volitve vložene samo kandidatske liste SLS. Preokreta v Posavju smo zelo veseli.

Nov demokratski list. V Novem Sadu začne te dni izhajati nov demokratski list »Branik«, ki bo urejevan po politični smeri Ljube Davidoviča ter bo zastopal idejo sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci.

Škoda od poplave in letošnja žetev. Od letošnjih poplav je najbolj oškodovana Bačka. Tam je bilo in je še 35.000 oralov posejane zemlje popolnoma uničeno, kar pomeni 8000 vagonov hrane. V krajih, ki niso poplavljeni, je pa stanje setve tako dobro, da prebivalstvo kaj takega še ne pomni in tako se upa, da bo škoda na eni strani dobra žetev na drugi strani kolikor toliko izravnala.

Tožbe in beda rudarskih upokojencev v Bosni. Rudarski delavci v Bosni, ki so bili zaposleni na državnih in

privatnih rudnikih, so dobivali v slučaju invalidnosti po službenih letih odmerjeno penzijo. Pred vojno je dobil najvišjo penzijo oni delavec, ki je delal 35 let in temu so odmerili na mesec 35—40 zlatih kron, kar bi znašalo po naši valuti približno 700—800 din. Tem rudarskim vpo-kojencem se godi pod Jugoslavijo presneto slabo, ker znaša njihova penzija po največ 135 din. na mesec in s tem bi naj preživljal tak revež samega sebe in družino. Tem sircmakom že mesce in mesce obljublajo zboljšanje, a vedno ostane le pri obljubah, na kojih izpolnitev ministrska gospoda niti ne misli ne. Zakonski statut za povečanje penzij rudarskemu delavstvu leži že baje nekaj mesev v predalu referenta pri ministrstvu za šume in rude, a nikdo se ne zmeni, da bi to, kar nakazuje statut, tudi udeležil. Treba tudi pripomniti, da teh rudarskih pokojnin ne plača država, niti ni potrebna za to izplačilo kaka postavka v proračunu, ampak se izplačujejo iz posebnega fonda, ki je naložen v Sarajevu pri centrali »bratimske blagajne«, ki ima za povišanje penzij že davno pokritje in je ravno na ta račun že davno povišala dohodke rudarskih podjetij. Zavlačevanje izplačila povišanih penzij tem ubogim rudarskim invalidom je zopet surov znak balkanske malomarnosti in brezbriznosti napram najbednejšim in najnujnejše podpore potrebnim.

Pretep med orjunci in srnaovci v Senti. V Senti v Banatu je priredil tamošnji Sokol zabavo, katere so se udeležili tudi člani Orjune in Srnao. Med orjunaši je bil neki Borivoj Nešič, katerega ni mogel komandant srnaovcev, Milorad Branovički, trpeti. Naročil je torej članom svoje organizacije, da morajo Nešiča pri povratku preteptati. Ko se je Nešič vračal od veselice, so ga srnaovci v bližini doma v resnici napadli s palicami ter bi ga bili ubili, da ni v samoohranbi udaril z nožem nekega Plavšiča ter ga zadel v srce. Ostali napadalci so se razbežali, dočim se je Nešič komaj privlekel do bolnice, kjer sedaj leži nevarno ranjen.

Samomor na redak in strašen način. Pri pivovarni v Sarajevu je nameščen ter zaposlen neki delavec Tomič. Njegova žena Cvijeta je bila bolna na materničnem raku nad eno leto. Za ubogo revo ni bilo nobenega upanja, da bi se obrnila njena bolezen na boljše in radi te brezupnosti je bila prisiljena, da je zapustila službo kuharice. Preveč šibana od neznosnih bolečin je sklenila, da si konča sama življenje. Samomor je izvršila na ta-le strašen način: Prosila je svojo mater, naj jej prinese na stanovanje cigareto in šibice. Mati jej je izpolnila njeno željo. Nesrečna Cvijeta je zagrabila nato petrolejko, se polila s petrolejem, se užgala, in bila mahoma vsa v plamenu. Radi groznih opeklin je kmalu izdahnila.

Kolera v Banatu. V rumunskih obmejnih vaseh, ki se leže na našem ozemlju, je izbruhnila azijska kolera, ki se bliskovito širi med prebivalstvom. Samo v enem selu je obolelo 30 oseb, katerih ne bo mogoče rešiti. Obmejne oblasti so mejo strogo zaprle, da preprečijo nadaljnje širjenje. Prebivalstvo vasi, kjer se je kolera pojavila, je kontumacirano ter je vsako občevanje z ostalimi vasi prepovedano.

Kongres vojvodinskih mest, ki bi se moral vršiti meseca junija, je preložen na avgust. Preložitev se je izvršila vsled vladne krize, dasi kongres ne bi imel nič upravitv s krizo, ker se bodo na njem reševala razna vprašanja glede avtonomije mest.

Laznjiva detektiva. Ko se je vračal seljak Petar Ankres iz Malega Brega v Vojvodini s sejma, na katerem je prodal vole, sta ga ustavila na cesti dva mlada moža, zahtevajoč od njega legitimacijo. Izdala sta se za detektiva iz Subotice ter hotela kmeta aretirati, če jima ne izroči denarja. Siromak je v strahu pred aretacijo v istini izročil lopovima 10.000 din. in zlato uro, ker sta mu izročila potrdilo, s katerim se naj oglasi na policiji v Subotici, da dobi denar nazaj. Kmetič je naslednjega dne res prišel s tem potrdilom na subotičko policijo, kjer so ga pa samo debelo gledali, ter mu slednjič povedali, da je bil prevarjen.

Potresi v Primorju. Od leta 1916 se v Primorju neprestano ponavljajo zdaj močnejši, zdaj slabiji potresi. Dne 25. maja se je zemlja zopet pričela tresiti. V isti noči so v Senju občutili tri močne sunke, ki pa k sreči niso napravili nobene škode. Izvor teh potresov se še dosedaj ni dal točno ugotoviti.

Otvoritev javne gimnazije na otoku Preko. Ko je bilo Italijancem predano mesto Zadar, je ostal gornji del severne Dalmacije brez gimnazije. Celi zaderski okraj je bil s tem občutno prizadet brez svojega prosvetnega in kulturnega središča. Po prizadevanju privatnikov se je pa takoj po italijanski evakuaciji odprla privatna gimnazija na otoku Preko, ki je pa brez pravice javnosti le slabo izhajala in je bil dijakom obisk zelo otežkočen. Dolgo se je zamanj prošilo v Beogradu za pravico javnosti in šele tedi dni je došla naredba prosvetnega ministrstva, po kateri se je privatna gimnazija spremenila v javno. To se je izvršilo na svečanostni način in narod je kazal veliko veselje nad končno pridobljeno šolo.

Izlet k Plitvičkim jezerom priredi o binkoštih Hrvatsko planinsko društvo, podružnica Sljeme v Zagrebu, po sledečem sporedu: odhod iz Maribora v soboto, dne 7. junija, ob 17.55, prihod v Zagreb ob 22.57. Odhod iz Zagreba ob 23.40 z bakarskim vlakom do Ogulina, odkoder se nadaljuje z ličko železnico do Rudopolja. Od tu je peš štiri ure do Plitvičkih jezer, kjer se bo v čolnih pregledalo vsa jezera in podzemeljske jame. V ponedeljek, dne 9. junija, zvečer povratek na postajo Rudopolje, odkoder se odpelejo izletniki proti domu, tako da zamorejo Mariboržani v torek okrog 16. ure biti doma. Od Zagreba do Rudopolja je preskrbljena polovična vožnja, a v Mariboru bi se zamogla petorica preskrbeti lastno polovično olajšavo. Pri Plitvičkih jezerih je preskrbljeno za hrano in stanovanje.

Občni zbor Kat. tiskovnega društva v Mariboru se vrši dne 12. junija ob 10. uri predpoldne v Cirilovi tiskarni

na stanovanju g. ravnatelja dr. Jerovška. Člani društva vabljeno!

Iz Maribora.

IZ SEJE MARIBORSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

Za zadnji petek je župan Grčar sklical izredno sejo obč. sveta, da bi se na njej pohvalil, češ, dobil sem posojilo za občino. Okrog pol 8. ure otvoril župan sejo, ki je bila precej dobro obiskana. V začetku obvesti župan obč. svetnike o nekaterih ukrepih, ki jih je naredil v smislu sklepa klubovih načelnikov.

Občinski svet izreče županu najostrejšo grajo in ga naznani velikemu županu radi kršenja zakonov.

Nato prečita župan predlog SLS in NSS, da se županu izreče najostrejša graja. V novembru leta 1921 je g. župan zahteval, da mu občinski svet dovoli znesek din. 12.500 za izdajanje nemških beril, kar se mu je ugodilo. Župan pa je izdal za nemška berila, ne da bi bil sploh kaj vprašal obč. svet, velikansko svoto 286.555 din. in je torej prekorajčil dovoljeno svoto za celih 274.055 din. Radi tega samolastnega postopanja predlagajo obč. svetniki SLS in NSS: 1. da se županu izreče najostrejša graja, 2. da se župana radi tega naznani velikemu županu v nadaljnjo postopanje in 3. da finančni odsek ugotovi, v kolikor na tem nezakonitem postopanju zadene krivda mestno knjigovodstvo ter naj o tem poroča obč. svetu in stavi konkretne predloge. Seja obč. sveta, na kateri se bo o tem razpravljalo, mora biti najpozneje do 16. junija t. l.

Župana Grčarja je ta odločen in oster predlog grozno pobil. Kar sapa mu je zaprlo. Kaj takega ni pričakoval. Skušal se je zagovarjati, pa ni šlo. Obč. svetnik dr. Jerovšek ponovno zahteva, da naj seji predseduje podžupan, dokler se pere umazano perilo g. župana. Končno se župan uda in odstopi predsedstvo podžupanu, kakor zahteva poslovnik. Zagovor župana je bil ničev in prazen. Dr. Jerovšek v ostrih besedah ožigosa županovo postopanje. »Župan Grčar se ne briga za predpise in zakone. Nad sklepe obč. sveta je on vzvišen in jih zaničuje. On je ja bolj pameten, kakor ves obč. svet in vsi zakoni in predpisi, ki za njega ne eksistirajo. Naš župan je absolutist, kar je pokazal že v prvi seji obč. sveta, ko mu je pokojni g. dr. Verstovšek odkupil absolutistično korajžo. Jasni predpisi pravijo, da župan niti vinarja občinskega denarja ne sme izdati brez dovoljenja obč. sveta. Naš absolutist g. Grčar pa je že v korupcijski aferi Kohlbesen pokazal, da se za ta predpis ne briga. Takrat je dal izplačati več tisoč dinarjev, ne da bi bil vprašal obč. svet. In zdaj je šel še dalje. Občinski svet mu je dovolil za izdajo nemških beril znesek 12.500 din., kakor ga je župan zahteval. G. župan, ki pri denarjih ne pozna nobene meje, pa je izdal za nemška berila kar 274.055 din. več, kakor mu je bilo dovoljeno. Tak župan je naravnost škandal za Maribor, tak župan lahko postane za občino pogubonosni, ker v svoji absolutistični maniji lahko zapravi milijone občinskega denarja. Zato pa tak človek ne spada na županski stolec, ampak v kriminal. Zato je naš predlog več kot utemeljen, da takemu županu občinski svet izreče svojo najostrejšo grajo in njegovo nezakonito in gorostasno postopanje naznani velikemu županu kot nadzorstveni oblasti.

Pa tudi mestno knjigovodstvo

ni brez vse krivde. Knjigovodstvo natanko ve, da sme izplačati samo zneske, ki jih je dovolil obč. svet. V tem slučaju pa se je knjigovodstvo udalo županu in mu pomagalo kršiti ostre veljavne predpise. Tudi ta krivda ne sme ostati nekaznovana.

Ako bi obč. svet še naprej mirno gledal, kako se tep-tajo najvažnejši predpisi od mestnega knjigovodstva, potem bi v tem najvažnejšem obč. uradu mogla nastati naravnost uničujoča nevarnost za mestne finance. Zato zahtevamo, da finančni odsek z vso natančnostjo preišče, v kolikor je mestno knjigovodstvo skrivno na gaženju predpisov od strani župana, ter da stavi konkretne predloge v prihodnji seji obč. sveta, ki se mora vršiti najpozneje do 16. junija t. l.

Županova krivda

pa obstoji tudi v tem, da on ne izvršuje sklepov obč. sveta, temveč dela po svoje. Že povodom raznih disciplinarnih slučajev se je ugotovilo, da mestni uradi raznih oddelkov shranjujejo obč. denar sami, ga nosijo seboj celo na dom in v oštarije, ter ga, če priložnost nanese, tam spravijo. Zato se je povodom zadnjega proračuna izrečno sklenilo, da se mora od raznih oddelkov in mestnih uradov denar dnevno oddajati mestni blagajni in da se morajo taki oddelki večkrat nenapovedano revidirati. Tega sklepa pa seveda g. župan ne izvršuje. Zdaj smo dognali, da so se od občine založena nemška berila, ki reprezentirajo vrednost 286.555 din., izročila čisto navadnemu mestnemu poduradniku v razpečevanje in razprodajo in sicer že v začetku leta 1922. In tega ubogega poduradnika se od leta 1922 dozdej ni nikdar kontroliralo, nikdar ni imel revizije, nikdar inventure. Ako tak uradnik, ki razpolaga z milijonsko vrednostjo brez vsake kontrole in revizije, potem poveri obč. denar, ni toliko kriv on, kakor župan in mestno knjigovodstvo, ki se nikdar nista brigala zanj in ga nista nadzirala. Mislim, da je naš predlog zdaj zadosti utemeljen in jasean.

Po teh ostrih besedah besediči g. župan v svoje opravičenje nekaj nerazumljivih stavkov, hotoč doseči, da se sklepanje o nujnem predlogu odloži do prihodnje seje, ko bo odsek celo zadevo preiskal in o njej poročal ter jo pojasnil. Obč. svetnik Roglič pa nato v najostrejših izrazi nastopi zoper župana, čigar malomarnost je dokazana, zato glasovanja ni treba odlagati. Župan sam prizna, da za izdatek 286.555 din. ni imel dovoljenja od obč. sveta in

v tem tiči krivda, ki je jasna dovolj. Zato naj se odredi glasovanje. Zdaj se pa oglasi še k besedi g. Bahun.

Tudi Bahun obsodi župana.

Vodja socialistov obč. svetnik Bahun izjavi, da je kriv da županova podana, da ga zato njegovi lastni pristaši ne bodo branili, ker tudi oni obsojajo tako absolutistično postopanje g. župana. Vzdržali se bodo glasovanja.

Končno poda enako izjavo tudi obč. svetnik dr. Mulej, ki pravi, da če predlagatelj vstrajajo pri svojem predlogu, mora tudi on in njegovi tovariši iz demokratskega kluba obsoditi postopanje g. župana.

G. podžupan odredi nato glasovanje o predlogu.

Župan Grčar obsojen.

Pri glasovanju je bil sprejet predlog SLS in NSS, da se izreče županu Grčarju za njegovo samolastno ravnanje najostrejša graja ter se ga obenem tudi naznani velikemu županu v postopanje. Sokrivda mestnega knjigovodstva pa se naj še preišče do prihodnje seje, pri kateri se bode potem izrekla obsodba.

Tako je torej obč. svet pravzaprav soglasno obsodil g. župana Grčarja. Povsod drugod bi bil tako obsojen in od obč. sveta blamiran župan izvajal konsekvence in odložil župansko čast ter izginil, ne da bi se več prikazal. Seveda obsojeni župan Grčar ima drugačne nazore o časti.

Najetje petmilijonskega posojila.

Grajan župan Grčar nato poroča o najetju posojila. Pravi: Hipotekarna banka da Mariboru 5 milijonov din. posojila proti vknjižbi ali proti zastavi kakšne davščine. De nar pa ima zdaj še država, ki ga rabi za železnice in bi to posojilo banka izplačala šele v jeseni. Posojilo bi se amortiziralo v 12 letih in sicer bi občina plačevala letno za obrest in amortizacijo skupno 14.2%, kar bi znašalo polletno 355.000 din. Sklene se, da občina vzame to posojilo. Kot pooblaščen zastopnik obč. sveta se izvolijo poleg župana še obč. svetnika dr. Leskovar in Druzovič. Dotlej pa, ko se bo dobil ta denar, naj se napravi finančni načrt, kako se bo to posojilo plačalo. Z delom se začne šele takrat, ko bo občina imela denar že v rokah.

»Kovače« ali stare desetdinarske bankovce zamenja Narodna banka v Beogradu še do 10. junija t. l. Kdor jih še ni zamenjal, naj jih pošlje v pismu na naslov: Narodna banka (centrala) Beograd. Seveda mora priložiti svoj natančen naslov. — Vrtar samostana oc. frančiškanov v Mariboru sprejema »kovače« do dne 7. junija kot darove za nove zvonove za baziliko Matere Milosti.

Dušica.

Reman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

19

Ni si znal zediniti teh dveh nasprotujočih si dejanj. Le eno je vedel, — da je ubita, strta njegova ljubezen.

V teh turobnih mislih je prišel domov.

Na hodniku je srečal Anico, vsa v solzah je bila.

»Šta je —!« mu je šepnila.

»Šla —? Kdo —? Kam?« je hlastnil Dérrouléde in ledena groza mu je legla krog srca.

»Julietta —! Tisti odurni ljudje so jo odpeljali!«

»Kedaj —?«

»Koj ko si ti odšel. Merlin je našel v njeni sobi pol-sežgane papirje in razparano torbico.«

»Veliki Bog —!«

»Dejala je, da so to ljubavna pisma in da jih je sežgala, ker ni hotela, da bi je ti videl.«

»Tako je dejala? — Anica, ali za gotovo veš, da je tako dejala?«

Strašno je bilo, nerazumljivo —. Njegovi možgani, sicer tako delavni in prožni, so bili kakor otrpli. Nič mu ni prišlo na misel.

»Da! Čisto gotovo! — Oh, Merlin je govoril take sirovosti —! In nazadnje jo je vprašal, ali ljubi koga drugega in ali te je zato izdala, ker se te je hotela iznebiti.«

»In kaj je rekla?«

»Da je res tako. In mirno in molče je šla z njim in Merlin je dejal, da se bo morala zagovarjati pred od-

borom za javno varnost, ker je varala zastopnike ljudstva z gojufivo ovadbo.«

»S svojim življenjem bo plačala svoje dejanje!« je dejal Dérrouléde. »In z mojim tudi —!« je šepnil sam zase.

Anica ga ni čula. Njena duša je bila polna velike, milujoče žalosti za Julietto in za Pavla.

»In preden je odšla«, je nadaljevala, »sem pobihela k rje, da bi se poslovila. In tedaj mi je šepnila: »Prisega me je vezala —! Prisegla sem očetu in mr. ...« b. tu. Povejte mu to!« — in potem je šla z njimi.«

Pavel je na mah vse razumel.

Ni je nizkotna maščevalnost gnala k izdajstvu. Prisegla je, morebiti je morala prisesti. Oče jo je silil —. In vse življenje je nosila seboj težko breme —.

Sedaj je razumel njeno plašno obnašanje, njene zamišljene poglede, njeno molčečnost! Kdo ve, koliko se je borila sama s seboj, kake težke boje je imelo njeno mehko, plemenito srce s kruto dolžnostjo, ki ji jo je nalagala prisega —, kdo ve, koliko je trpela pod pritiskom te svoje namišljene dolžnosti —!

In ko je izpolnila prisego, je v svoji plemenitosti za koj tudi žrtvovala svoje življenje, da zadosti za odurno nehvaležnost, za kruti udarec, ki ga je zadjala svojim dobrotnikom —.

Da, sedaj je vse, razumel. Razumel je pa tudi, da ga ni nikdar ljubila, da ga ni mogla ljubiti. Moški je bil in zato ni razumel ženskega srca, te čudovite uganke ki so jo zaman ugibali ljudje, odkar svet stoji —.

Ljubiti koga, pa ga obenem varati, to je bilo združljivo za Pavla, ki je bil mož logičnih misli in dejanj, sovraštvo in ljubezen obenem do ene in iste osebe, — to je bilo zanj nemogoče.

In zato je sklepal, da ga Julietta ne ljubi, da ga nikdar ljubila ni.

Kaj mu je življenje potem še pomenilo? Zanj je bila izgubljena, pa če se mu je tudi posrečilo, jo iztrgati iz krempljev revolucije —.

Toda poskusil bo! Skusil jo bo rešiti, za vsako ceno, tudi za ceno svojega življenja —.

Poprej pa sta morali odpotovati mati in Anica.

Pavel je dobro vedel, kako je priljubljenost nezanesljiva in omahljiva. Dovolj zgledov mu je dajala revolucija.

(Dalje prihodnjič).

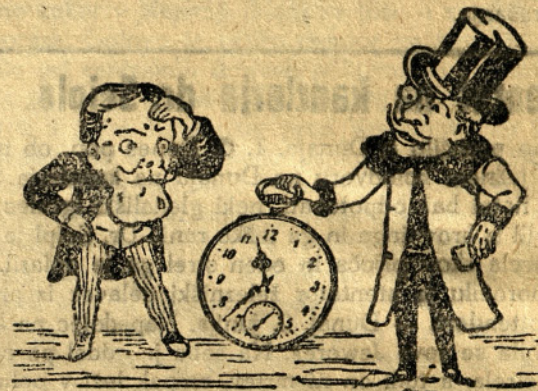
Iščem zanesljivega peka, ki ima kavcijo. Nekrep, Smetanova ulica, Maribor. 321 3-1

Gotove moške obleke, perilo za moške in ženske, moške hlače in delavske obleke kakor tudi vse drugo manufakturno blago od najcenejše do najfinejše vrste, nadalje gotove obleke za birmance kupite v trgovini F. Starčič, Maribor Vetrinjska ulica št. 15. 319

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1-1. 107

Otroški voziček, dobro ohranjen, po ceni na prodaj. Vpraša se Ruška cesta 7, II. nadstrop. vrata 10.

Darila za birmo!

velika izbira ur, zlatnine in srebrnine po najnižji ceni pri

F. KNESER, urar,

Maribor, Slovenska ulica 5.

ŠKERBEC & GASPARI

preje Ig. Tischler

Maribor, Aleksandrova cesta 19

priporoča prvovrstno banaško moko po najnižjih dnevnih cenah, kakor tudi kavo, sladkor, riž itd.

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vlitno, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za vporabo, s kovaškimi odpadki in vlitino.

Trgovina

Martin Šumer

≈ Konilce ≈

priporoča veliko izbiro raznega manufakturnega ter drugega blaga po jako ugodnih cenah ter je za došlo sezijo vsakemu dana priložnost, da si pri nakupu oblačila dosti prihrani. 737 50-1

IVAN KOVAČIČ

Koroška cesta 10 MARIBOR naspr. Cirilove tisk.

Velika zaloga stekla, porcelana, šipe za okna, ogledala, vsakovrstne posode, svetilke itd. Vse po najnižji ceni. —: Točna in solidna postrežba! —:

Edina slov. tvrdka te stroke v Mariboru!
Poskusite in prepričajte se!

Somišljeniki, širite naše liste.

Prva žebljarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Telefon interurban: Podnart 2.

Brzjavke: Zadruga Kropa.

Žebliji za normalne in ozkotirne železnice, žebliji za ladje, črni ali pocinkani, žebliji za zgradbe, les i. t. d., žebliji za čevlje. Spojke za odre in prage, spojke za ladje in splave. Železne brane. Zobje za brane. Kljube za podobe, zid, cevi, žlebe i. t. d. Vijaki z maticami. Podložne pločice. Maticice. Zakovice za tenderje, kotle, sode, mostove, pločeno, kolesa itd. Vijačni čepi. Verige.

Vsi v našo stroko spadajoč železni izdelki po vzorcih in rabah najceneje.

Ilustrovani ceniki na razpolago!